

نظری متفاوت بر معضله پوهنتون و دانشگاه

بتاریخ ۲۴ می سال جاری، دوست فاضل و برادر ارجمندم انجنیر خلیل الله معروفی که بدون تردید، در جوار حق برادری و دوستی پایدار، استاد زبان ارزشمند دری سچه و اصیل افغانی این هیچ مدان هم شمرده میشود، مطلب آموزنده و مفصلی را تحت عنوان «[دانشگاه کلمه دری نیست](#)» برای نشر در وبسایت ملی «[استقلال – خپلواکی](#)» ارسال داشت که مثل همیشه به تشکرات منتشر گردید.

این مضمون که با تفصیلات و ارزش های گوناگون گوشه هایی از اصول و قواعد صرف و نحوی لسان عام فهم، متداول و خاص مردم کشور ما را نیز روشن میسازد، در هر موردی انگشت کتمان بر سطور منطقی آن نا جایز است. البته انتقاد و ارائه ادله بر مطالبی که در فضای مجازی منتشر میگردد، در صورتی که با احترام به کرامت انسانی، جنبه آموزشی و اجتناب از هر نوع تحریف و نو آوری های بیمورد و تقلیدی دقیقاً ارائه گردد، زمینه مباحثه استوار بر استدلال منطقی را با در نظر داشت اساسات کلتور، فرهنگ و ارزشمندی چوکات لسانی اصیل افغانی فراهم می نماید. درین مبحث روشنی اندازی بر سطور آموزنده محترم خلیل معروفی تکرار مکررات تلقی گردیده و چون منظور اصلاً نظر متفاوتی بر استعمال دو اسم مؤسسات تعلیمی عالی کشور های افغانستان و ایران است، میرویم بر اصل مطلب درین مباحثه.

در گذشته هم این قلم گاهگاهی که چنین مباحثاتی بالا گرفته است، عاجزانه عقیده و طرز برداشت خویش را تقدیم هموطنان نموده ام که بیشتر بر اصل اصول ادب دری و عادت و پذیرش مردم کشور استوار بوده است. شکی نیست که موجودیت و استعمال اسم با تمکین «[پوهنتون](#)» به منزله مرکز تعلیمات عالی در افغانستان قدامت بیشتر از اصطلاح «[دانشگاه](#)» در کشور ایران داشته است، ولی حقیقت این است که هر دو کلمه یعنی «[پوهنتون](#)» در لسان پشتو و «[دانشگاه](#)» در زبان فارسی ایران در لغت نامه ها برای خود مفهوم و معنی ای دارند که اگر تصادفاً این دو مرکز تعلیمی در دو کشور چنین «[برگزیده و انتخاب](#)» نمیشدند، منحیث دو اسم عام به دو مرکز تعلیمی در دو کشور چنین «[برگزیده و انتخاب](#)» نمیشدند، منحیث دو اسم عام به سادگی موارد استعمال میداشتند و هرگز به کجروی ها و تحریف معانی و ریشه لغوی عقده مندان مواجه نمی گردیدند و موجبات شقاق و تفرقه بین ملت شریف افغانستان ذریعه اقلیتی سفسطه سرا و شر انداز بوجود نمی آمد!

باری چون در عصر اعلیحضرت محمد ظاهر شاه بر تعداد فاکولته ها «پوهنځی» ها در شهر کابل افزوده گردید، در سال ۱۹۴۶ م - ۱۳۲۵ هـ تصمیم گرفته شد که یک مرکز علمی تعلیمات عالی تشکیل و برای خود نام مشخص «پوهنتون» را در قالب یک اسم خاص و اعتبار حقوقی ابتیاع نماید و اصطلاح فاکولته هم مثلاً فاکولته حقوق، فاکولته طب، فاکولته ادبیات که ریشه فرانسوی و شاید لاتین داشته است، به نام «پوهنځی» های مربوطه شقوق مختلفه مسمی گردند.

بنا برآن، آنانیکه بر معنی لغوی کلمات «دانشگاه و پوهنتون» انگشت میگذارند، نیک میدانند که بر اسمای خاص نمیشود با تغییرات قواعد لغوی را تحمیل نمود. اسم اینجانب که توسط والدین مرحوم به افتخار قهرمان ملی و نام آور افغان «ملالی میوند» اقتباس گردیده است، هم اسم خاص و به لسان پشتو است و نمیشود که به عوض علت و دلیل انتخاب آن، به سراغ ریشه لغوی و ملحقات آن در مزار شریف و قطغن رفته و نظر به معنی لغوی «اگر موجود باشد»، اسم خاص مرا تغییر دهند!! گاهی مشاهده میگردد که حتی استعمال غلط اسم یا اصطلاحی، صبغه خاص پیدا میکند، مثلاً واضح است که طالب کلمه مفرد و طالبان جمع آن میباشد، در حالیکه در جهان بیرون کشور ما حتی در ایران کلمه «طالبان» منحیث اسم خاص گروهی که اداره افغانستان را برعهده دارند، دایم بصورت مفرد غایب استعمال میگردد..... طالبان ادعا دارد..... طالبان میخواهد سفیر به پاکستان ارسال نماید. حال به این مثال دقیقاً توجه بفرمایید، «پرچم» در قالب اسم عام، در لغت به بیرق از هر نوعی که باشد اطلاق میگردد، ولی حزب خیانت پیشه و وطن فروش «پرچم» که یکبار در اغوای «سردار محمد داود» در از هم پاشیدن سیستم عنعنوی سلطنتی کشور کوشید و به تعقیب سرنگونی رژیم وی به اشتراک گروه مفلوک «خلق»، و وابسته به اتحاد شوروی، با سازمان دهی کودتای منحوس هفت ثور به بربادی افغانستان و سیه روزی ملت افغان اقدام ورزید، دقیقاً به منزله اسم خاص و شناخته شده اوراق تاریخ است.... مگر میشود در مناطق پشتو زبان این گروه منحرف وطن فروش را به اسم دیگری نامید؟!

بیشمار اسمای خاص مثلاً «غازی ستودیوم» و یا اسم پذیرفته شده «پوهنتون - ۱۹۴۷ م - ۱۳۲۶ هـ» که منحیث مرکز علمی تعلیمات عالی کشور افغانستان انتخاب گردیده موجود اند که بدیلی برای آنان سراغ شده نمیتواند.

مرکز تعلیمات عالی در افغانستان یا «پوهنتون» تقریباً از عرصه هشت دهه در اذهان ملت افغانستان جایگزین گردیده است، در حالیکه اقلیتی که به تناسب نفوس کشور حتی به فیصدی هم نمی آید با تلاشی مذبحانه در صدد تغییر آنند که اگر علت واقعی این «هیاو برای هیچ» پی گیری گردد، به

کشور همسایه مزور و تفرقه انداز که با پلان وسیع «تجاوز فرهنگی» سخیفانه از اوضاع نا به سامان اجتماعی کشور ما برای تخریب جامعه افغانی، زبان و کلتور آن در کشمکش است، ذریعه عمل منحرف، گمراه و سود طلب داخلی کشیده میشود.

بنا برآن، بحث درین زمینه نمیتواند به دری، پشتو، ازبکی، پشه یی یا هر لسان دیگر مردم شریف افغانستان که اکثراً اعتنایی هم به چنین تفرقه اندازی های شرم آور اجتماعی ندارند، ارتباط بگیرد. این انتخاب که با قوانین اساسی افغانستان و مؤسسات حقوقی آن پذیرفته شده است، سالها و دهه ها به آرامش و پذیرش و هم زیستی مسالمت آمیز که بر یک انگیزه اتحاد اقوام افغانستان استوار بود، هیچ مشکل یا انتقادی را سبب نگردید، تا اینکه در هفتم ثور - ۱۳۵۷ هـ ۱۹۷۸ م مقدرات یک کشور غیر منسلک با صلح و صفا را دست های کثیف اجنبی با استخدام یک اقلیت خاین به خاک و وطن، با خون و آتش رقم زد که اثرات جنایتکارانه آن تا آلان مملکت را به ویرانی و بربادی سوق میدهد و مردم مظلوم و بی دفاع آنرا با مصائب بیشمار در داخل کشور و در سرزمین های غیر سردچار نموده است. این «پوهنتون» بازی و «دانشگاه» سازی های تفرقه انداز هم جزئی از همان پلان های غیر ملی و شومیست که دامنگیر ملت افغانستان گردیده است.

خوب، حال میرویم به سراغ انتخاب اسم خاص «دانشگاه» مرکز تعلیمات عالی ایران. روی سخن با آن اقلیتی است که میخواهند اسم قانونی و پذیرفته شده اکثریت مردم کشور را با قدامت نزدیک به هشتاد سال که جامعه افغانی به آن وابسته گردیده و در اقصی نقاط کشور به آن آشنایی داشته اند، به اصطلاح «دانشگاه» عوض نمایند. ولی چرا «دانشگاه» مگر ما اینقدر بیچاره و مستأصل هستیم که دست تکی به سوی یک اصطلاح خاص کشور ایران، آنهم یک همسایه نهایت مزور و تخریب کار دراز میکنیم؟؟!

به اساس مباحثه بالا، آنهم بصورت ساده اسم «دانشگاه» بصورت وسیع و با مفهوم جایی که دانش می آموزیم میتواند استعمال گردد، البته تا زمانی که به حالت خاص یک مکان یا تشکیل کاملاً بخصوصی را بیان ننماید، طوریکه از لحاظ معنی یک کودکان که اطفال خرد سال آموزش ابتدایی می بینند، هم ماهیت یک دانشگاه را دارد.

ولی مشاهده میگردد که کشور ایران هم سالها بعد تر از افغانستان، در عصر شاه بصورت خاص کلمه «دانشگاه» را برای اسم یا عنوان مرکز تعلیمات عالی مملکت انتخاب نمود. همین.

بعد از اشغال افغانستان در عصر حکمروایی گمراهان «خلق و پرچم» یکی از ابزار تفرقه و شقاق بین اقوام شریف افغانستان که باید اتحاد ملی ملت افغان را خدشه دار میساخت، همین تولید جنجال

و بهانه گیری های ناجایز بر مسائلی بود که در گذشته هیچ مشکلی را بار نیاورده بودند. بلی چرا «پوهنتون» افغانی منحیث تشکیل تعلیمات عالی وطن ما اسم «دانشگاه»، انتخاب دولت ایران برای مؤسسات تعلیمات عالی آن کشور را اختیار نماید؟؟!

گیریم که دنیای وطن جنگ زده و بلا کشیده ما گل و گلزار گردد و به قید یک رأی گیری عامه و مراجعه به آراء عمومی متناسب به خاصیت مرکز تعلیمات عالی افغانستان، اسم دیگری پیشنهاد گردد و مردم برای رد و یا قبولی آن به هردو رأی بدهند. حال در این روش دیموکراتیک به شرط اینکه با انتخابات قلابی دو دهه دیموکراسی وارداتی شباهت نداشته باشد، هموطنان کدام اسم با مفهوم را انتخاب می نمایند که از هردو اسم خاص متذکره جدا قرار گرفته باشد؟! آیا باز هم به هدایت ایران و عمال وطنی آن به سراغ «دانشگاه» نمیروند!!

در اخیر میرویم به سراغ سؤالی نهایت مهم که بدون شک جنبه ملی دارد، به همگان معلوم است که مطبوعات افغانی که بیشتر از طریق فضای مجازی و پروگرامهای تلویزیون ها بصورت جهانی انتشار می یابد، سخت و نهایت خاینانه مورد تاخت و تاز دولت آخوندی ایران به اساس تجاوز سخیفانه فرهنگی آن کشور مزور قرار دارد. درین کجروی نابجا سهیم بودن تعدادی از اولیای امور رسانه ها مثلاً «۸ صبح»، گردانندگان تلویزیون ها چون «طلوع»، «افغانستان انترنشنل» و منابع خبری چون «دویچه ویله» و حتی «رادیوی آزادی» و ده های دیگر که زیر اسم مقدس افغانستان صد ها لغات و اصطلاحات نا مأنوس و بی مورد فرهنگستان ایران را جانشین آنچه مردم ما قرون متمادی با افهام و تفهیم و غنای فرهنگی بی نیاز تجربه نموده اند، می سازند و ازین تحریف نا بجای غیر ملی اصلاً خجالتی را متقبل نمیگردند.

در همین وبسایت «آریانا افغانستان آنلاین» که به همت مرحوم «ولی احمد نوری» و همکاری عده ای وفادار به ارزش های ملی و فرهنگی افغانستان عزیز فعالیت مینمود، روزانه هر لغت و اصطلاح نامأنوس و غیر ضروری ایرانی معاوضه و اصلاح کاری میگردید. امروز با تمام احترام و ارزشی که به دوست و برادر نهایت محترم آقای «فرید فهیم» قایل هستیم، گله مندی راه دادن به قلم بدستان ایرانی مشرب که بعضی های شان که در سفسطه سرایی و تحلیلات غیر قابل درک از نوع «افسانه سرمگسک» ید طولای داشته و بیدریغ مطالب بی خواننده برای نشر ارسال میدارد، اصولی را طرح نمی نماید تا وبسایت آریانه صفا کاری گردد؟!!

مثلاً جایز است تا مانند چند وبسایت دیگری، عذر یکی از قلمبدستان معلوم الحالی را بخواهد که تکیه به فرهنگ آخوندی زده، با استثمار دایم صفحات آریانا و با استعمال اصطلاحات و لغات نهایت

نا آشنا، مثلاً در یک جمله چندین بار اصطلاح و کلمه نا مأنوس «واژه یا ویژه» را به دید اجتماع خوانندگان افغان تابه میزند. این همان سفسطه سرایی است که برای اینکه برتری ای بر اسم مرکز تعلیمات عالی ایران قایل گردد، ادعا نمود که «پوهنتون کابل» در سال ۱۳۴۳ هـ.ش - ۱۹۶۴ م «؟!» افتتاح گردید. پناه بر خدا!

خوشبختانه از امکان بدور است که لغات و اصطلاحات ایرانی شده فرهنگستان ایران در حلقه فامیل هر هموطن ما و حیات روزمره آنها بکار گرفته شود. این روش سخیف فقط برای تخریب و تحریف دری اصیل افغانستان و ارزش های کلتور غنی و قابل افتخار و بی نیاز آن در میدیای جهانی است! سفسطه سرایی های وقتاً فوقتاً، وظیفه بر موضوع تغییر نام قانونی و عام فهم «پوهنتون»، بدون تردید بر روی همان پلان ها و نقشه های مربوط به «تجاوز فرهنگی» صورت میگیرد که هدف تخریب روحیه ملی و همگامی برای یک افغانستان متحد القومی و خود کفا بوده و روش اصلی آنان همانا ایجاد تفرقه و جدایی بین مردم شریف افغانستان است. علی الرغم این تلاش مذبوحانه، این بار کج هرگز به مقصد نخواهد رسید.

پایان